

Istent kihagyva prédikálni?

Igen! Mert túl gyakran bújunk nagy szavak mögé.

„Képzelden el egy szerelmezt, aki arra a kérdésre, hogy 'Szeretsz engem?', ezzel a mondattal válaszol: 'De hiszen tudod! Tavaly már megmondtam neked!' Tudná-e ennél határozottabban tanúsítani, hogy véglegesen megszűnt szeretni?" A francia szociológustól, Bruno Latourtól vett idézet világossá teszi, miről van szó abban az akcióban, amelyben én is részt veszek: „Hét hétig [a Nagyböjtben] nagy szavak nélkül”: Olykor éppen a nagy szavak nem hatnak már, és aztán elveszítik jelentőségüket. Ismételten újonnan és másképp kell megszólaltatni őket.

Ezért szólítjuk föl a lelkészeket-papokat arra, hogy a Nagyböjt vasárnapjain tartott prédikációikban tudatosan mondjanak le a nagy szavakról. 49 példát választottunk ki, ezek egyike a *szeretet*, de köztük vannak olyanok is, mint az *irgalmasság*, *kereszt*, *kegyelem*, *vigasz*, *remény*, sőt *Isten* és *Jézus* is. Az a célunk, hogy ezek a szavak új tartalommal teljenek meg azáltal, hogy lemondunk különben állandó használatukról – ahogyan a böjt más formái is új tapasztalatokhoz vezetnek.

A Prédikációs Kultúra Központjában végzett munkánk során átéljük, hogy a prédikációkban újból és újból felbukkannak nagy szavak – és igen halmozottan ott, ahol fontossá és jelentőssé válik a dolog, vagyis bizonyos prédikációk záró fordulataiban. Arról beszélni, hogy Isten a szeretet, tisztán elméleti kijelentés marad, ha nekem mint hallgatónak nem mondják meg azt is, mi által válik szemléletessé és konkrétan megtapasztalhatóvá ez a szeretet. Sok papnak és lelkésznek nehezebb esik közölnie saját hitbeli tapasztalatait – és az is, hogy megérdezzék az embereket, nekik milyen tapasztalataik vannak e téren. A nagy szavakról való lemondás segíthet abban, hogy ezután már ne bújunk mögéjük, hanem a prédikációban azt mondjuk el, amit ma jelentenek nekem és neked.

Kathrin Oxen

Nem! Ami Istent illeti, nem vagyok az önmegtartóztatás híve.

„A teológusok nyelvezete eladhatatlan.” Ezt mondták nekem a könyvkereskedők, amikor előálltam azzal a tervvel, hogy könyvet írok Istenről. Ezért előzőleg a hentesünkkel olvastattam el a könyvet –

és ez sikeressé tette az „Isten. A Legnagyobb kis története” c. könyvet.

A teológusoknak szakmájukból fakadó hajlamuk van az érthetlenségre. Miután a latin és a görög eltűnt az istentiszteletekről, arra fanyalodtak, hogy akkor saját nyelvükön fognak érthetetlenül beszélni. „Ha belemérlünk ebbe az épületbe...”, mondta egy teológusnő, amikor egy mise előtt magyarázni akarta a kölni dómot. Egyetlen hentes sem „merül bele” egy épületbe. A teológusoknak „egy darab reményük” van. A henteseknek egy darab kolbászuk van.

A rutinos teológusfecsegés „Istenről”, „ami Urunkról, Jézus Krisztusról”, a „szeretetről” és az „irgalmasságról”, valamint az olyan frázisok, mint „nem kell-e mindnyájuknak ismételtén újra...”, elrettentik azokat az embereket, akik nem járnak rendszeresen templomba.

A teológusoknak azonban úgy kell beszélniük, hogy a hívek problémátlanul tovább tudják mondani ateista szomszédjuknak, amit a templomban hallottak. Ezért első látásra nem rossz ötlet egyszerűen szóhozhoz felhívni a teológusokat.

Második látásra azonban ezzel kiélezzük a problémát. Ha ugyanis Húsvét után még gátlástalanabban folytatódik a teológusfecsegés, akkor rosszabb lesz a helyzet, mint előzőleg volt. Tehát hitelesen kellene beszélnünk a hitről, nem pedig rutinosan. Legjobb, ha előzetesen elolvastatjuk a prédikációkat egy Tesco-pénztárosnővel. Amit ő nem ért meg, az valószínűleg nem fontos az örök üdvösség szempontjából. Ami Istent illeti, nem az önmegtartóztatás híve vagyok, hanem az ellenőrzött ivásé. Pardon, beszédé.

Manfred Lütz

Kathrin Oxen 1972-ben született, az Evangélikus Prédikációs Kultúra Központjának vezetője Wittenbergben.

Manfred Lütz 1954-ben született, orvos, katolikus teológus és író, a Laikusok Pápai Tanácsának tagja.

Forrás: Publik-Forum, 2014/5

